ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 14ης Σεπτεμβρίου 1994 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92,

Βασίλειο της Ισπανίας, εκπροσωπούμενο από τον Alberto José Navarro González, Γενικό Διευθυντή Κοινοτικού Νομικού και Θεσμικού Συντονισμού, τη Rosario Silva de Lapuerta και την Gloria Calvo Díaz καθώς και τον Miguel Bravo-Ferrer Delgado, abogados del Estado, μέλη της Υπηρεσίας Κοινοτικών Διαφορών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία της Ισπανίας, 4-6, boulevard E. Servais,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Daniel Calleja y Crespo και Francisco Enrique González Díaz, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση των άρθρων 2, 3, 4 και 5 της αποφάσεως 92/317/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Μαρτίου 1992, σχετικώς με τις ενισχύσεις που η Ισπανία χορήγησε στη Hilaturas y Tejidos Andaluces SA, που

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

σήμερα φέρει την επωνυμία Mediterráneo Técnica Textil SA, και στον αγοραστή της (ΕΕ L 171, σ. 54), των άρθρων 2, 3, 4 και 5 της αποφάσεως 92/318/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Μαρτίου 1992, σχετικώς με τις ενισχύσεις που η Ισπανία χορήγησε στην εταιρία Industrias Mediterráneas de la Piel SA (Imepiel) (ΕΕ L 172, σ. 76), και των άρθρων 2, 3, 4 και 5 της αποφάσεως 92/321/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Μαρτίου 1992, σχετικώς με την ενίσχυση που η Ισπανία χορήγησε στην εταιρία Intelhorce SA (πρώην Industrias Textiles Guadalhorce SA), που σήμερα φέρει την επωνυμία GTE, General Textil España SA, δημόσια επιχείρηση παραγωγής βαμβακερών υφαντουργικών προϊόντων (ΕΕ L 176, σ. 57),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, G. F. Mancini και D. A. O. Edward, προέδρους τμήματος, R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse, M. Zuleeg (εισηγητή) και J. L. Murray, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 1ης Φεβρουαρίου 1994,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Μαρτίου 1994,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφα που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 19 Ιουνίου 1992, το Βασίλειο της Ισπανίας άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173, πρώτο

εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγές με τις οποίες ζητεί την ακύρωση των άρθρων 2, 3, 4 και 5 της αποφάσεως 92/317/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Μαρτίου 1992, σχετικώς με τις ενισχύσεις που η Ισπανία χορήγησε στη Hilaturas y Tejidos Andaluces SA (στο εξής: Hytasa), που σήμερα φέρει την επωνυμία Mediterráneo Técnica Textil SA, και στον αγοραστή της (ΕΕ L 171, σ. 54), των άρθρων 2, 3, 4 και 5 της αποφάσεως 92/318/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Μαρτίου 1992, σχετικώς με τις ενισχύσεις που η Ισπανία χορήγησε στην εταιρία Industrias Mediterráneas de la Piel SA (Imepiel) (ΕΕ L 172, σ. 76), και των άρθρων 2, 3, 4 και 5 της αποφάσεως 92/321/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Μαρτίου 1992, σχετικώς με την ενίσχυση που η Ισπανία χορήγησε στην εταιρία Intelhorce SA (πρώην Industrias Textiles Guadalhorce SA), που σήμερα φέρει την επωνυμία GTE General Textil España SA, δημόσια επιχείρηση παραγωγής βαμβακερών υφαντουργικών προϊόντων (ΕΕ L 176, σ. 57).

2 Η Επιτροπή, όταν μεταξύ του 1987 και του 1989 πληροφορήθηκε ότι οι ισπανικές αρχές είχαν προβεί, μέσω του Patrimonio del Estado (υπηρεσίας περιουσίας του Δημοσίου του Υπουργείου Οικονομικών), σε εισφορές κεφαλαίου υπέρ τριών εταιριών που ανήκαν στο Ισπανικό Δημόσιο, οι δύο εκ των οποίων δραστηριοποιούνται στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας (η Hytasa και η Intelhorce), η δε τρίτη στον τομέα της υποδηματοποιίας (η Imepiel), κίνησε διαδικασίες προκειμένου να κρίνει αν συμβιβάζονται οι παρεμβάσεις αυτές με τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης.

3 Από τις διαπιστώσεις της Επιτροπής προκύπτει ότι μεταξύ του 1986, έτους της προσχωρήσεως της Ισπανίας στην Κοινότητα, και του 1989, το Δημόσιο εισέφερε 7 100 εκατομμύρια ισπανικές πεσέτες (PTA) στην Hytasa, 6 029 εκατομμύρια PTA στην Imepiel και 7 820 εκατομμύρια PTA στην Intelhorce μέσω αυξήσεων κεφαλαίου προοριζομένων να καλύψουν ζημίες εκμεταλλεύσεως. Προ αυτής της μονίμως ελλειμματικής καταστάσεως, το Ισπανικό Δημόσιο αποφάσισε να ιδιωτικοποιήσει τις τρεις εταιρίες.

4 Οι όροι των πωλήσεων προέβλεπαν, ιδίως:

— στην περίπτωση της εταιρίας Hytasa, αύξηση κεφαλαίου κατά 4 300 εκατομμύρια PTA που θα καταβάλλονταν από το Patrimonio del Estado κατά την πώληση, προκειμένου να βελτιωθεί η χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως αυτής, να πραγματοποιηθούν επενδύσεις και να χρηματοδο-

τηθούν απολύσεις, και τίμημα 100 εκατομμυρίων PTA για το σύνολο των μετοχών·

— στην περίπτωση της Imepiel, εισροή κεφαλαίου 8 500 εκατομμυρίων PTA που θα καταβάλλονταν από το Patrimonio del Estado κατά την πώληση, προκειμένου να βελτιωθεί η χρηματοοικονομική κατάσταση της εταιρίας, να αναδιοργανωθεί το εργατοϋπαλληλικό δυναμικό και να πραγματοποιηθούν οι κατάλληλες επενδύσεις στον τομέα του εξοπλισμού, και τίμημα 100 εκατομμυρίων PTA·

— στην περίπτωση της Intelhorce, αύξηση κεφαλαίου κατά 5 869 εκατομμύρια PTA που θα καταβάλλονταν από το Patrimonio del Estado και τίμημα 2 000 εκατομμυρίων PTA καταβλητέο σε τρεις δόσεις μετά τη σύναψη της πωλήσεως.

5 Μετά την πραγματοποίηση αυτών των νέων αυξήσεων κεφαλαίου, τα πωλητήρια συμβόλαια υπογράφηκαν αντιστοίχως στις 25 Ιουλίου 1990 (Hytasa), στις 3 Φεβρουαρίου 1990 (Imepiel) και στις 4 Αυγούστου 1989 (Intelhorce). Προέβλεπαν επιπλέον την υποχρέωση των αγοραστών να μη πωλήσουν τις εταιρίες κατά τη διάρκεια περιόδων τριών έως τεσσάρων ετών.

6 Με τις τρεις προσβαλλόμενες αποφάσεις, η Επιτροπή κήρυξε παράνομες τις ενισχύσεις που παρασχέθηκαν μεταξύ του 1986 και του 1989, για τον λόγο ότι χορηγήθηκαν κατά παράβαση των διαδικαστικών κανόνων του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Ωστόσο, έκρινε ότι οι ενισχύσεις αυτές πληρούν τις προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που προβλέπεται από το άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης και ότι, κατά συνέπεια, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά (άρθρο 1 καθεμιάς αποφάσεως).

7 Αντίθετα, όσον αφορά τις αυξήσεις κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν υπέρ των τριών εταιριών κατά την ιδιωτικοποίησή τους (μείον το ποσό του τιμήματος), η Επιτροπή αποφάσισε ότι πρόκειται περί ενισχύσεων που όχι μόνο χορηγήθηκαν κατά παράβαση των διαδικαστικών κανόνων του άρθρου 93, παρά-

γραφος 3, της Συνθήκης, αλλά και που, επιπλέον, δεν πληρούν καμία από τις προϋποθέσεις των εξαιρέσεων που προβλέπονται από το άρθρο 92, παράγραφοι 2 και 3, της Συνθήκης και, κατά συνέπεια, δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά (άρθρο 2 καθεμιάς αποφάσεως).

8 Η Επιτροπή ζήτησε να επιστραφούν οι ενισχύσεις σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας (άρθρο 3 καθεμιάς αποφάσεως).

9 Κατά το άρθρο 4 της αποφάσεως 92/317 που αφορά τη Hytasa, ουδεμία συμφωνία προβλέπουσα αποζημίωση των αγοραστών από το Δημόσιο ή το Patrimonio del Estado μπορεί να εκτελεστεί ως συνέπεια της επιβαλλομένης από την απόφαση αυτή υποχρεώσεως επιστροφής της ενισχύσεως.

10 Τέλος, το άρθρο 5 της ίδιας αποφάσεως και το άρθρο 4 καθεμιάς από τις αποφάσεις 92/318 και 92/321 που αφορούν αντιστοίχως την Imepiel και την Intelhorce επιβάλλουν στην Ισπανική Κυβέρνηση την υποχρέωση να πληροφορήσει την Επιτροπή για τα μέτρα που θα λάβει.

11 Το Βασίλειο της Ισπανίας ισχυρίζεται ότι οι επίδικες αποφάσεις εκδόθηκαν κατά παράβαση των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης. Συναφώς, προβάλλει διαφόρους λόγους ακυρώσεως αντλουμένους από την έλλειψη νομιμότητας της διαπιστώσεως της Επιτροπής ότι το Βασίλειο της Ισπανίας παρέβη τους διαδικαστικούς κανόνες του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, από την παράβαση του άρθρου 92, παράγραφοι 1 και 3, στοιχεία α' και γ', της Συνθήκης, από την παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης και από την έλλειψη νομιμότητας της υποχρεώσεως επιστροφής της χορηγηθείσας ενισχύσεως.

Επί της ελλείψεως νομιμότητας της διαπιστώσεως της Επιτροπής ότι το Βασίλειο της Ισπανίας παρέβη το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης

12 Στην υπόθεση C-278/92, το Βασίλειο της Ισπανίας υποστηρίζει ότι η χρηματοδοτική παρέμβαση του Δημοσίου κατά την ιδιωτικοποίηση της Hytasa δεν είναι παράνομη, δεδομένου ότι συντελέστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Κατά το Βασίλειο της Ισπανίας, τα ουσιώδη στοιχεία της ενισχύσεως κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή μέσω εγγράφων που διαβιβάστηκαν στις 30 Μαΐου και στις 25 Ιουνίου 1990, δηλαδή πριν καταβληθεί η ενίσχυση στις 25 Ιουλίου 1990 και πριν κοινοποιηθεί, στις 3 Αυγούστου 1990, η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

13 Κατά το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, «η Επιτροπή ενημερώνεται εγκαίρως περί των σχεδίων που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις, ώστε να δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Αν κρίνει ότι σχέδιο ενισχύσεως δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, κατά το άρθρο 92, κινεί αμελλητί τη διαδικασία που προβλέπεται από την προηγούμενη παράγραφο. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν δύναται να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα πριν η Επιτροπή καταλήξει σε τελική απόφαση».

14 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ο σκοπός της διατάξεως αυτής, η οποία επιδιώκει να προλάβει τη θέση σε ισχύ αντιθέτων προς τη Συνθήκη ενισχύσεων, συνεπάγεται ότι η απαγόρευση που διατυπώνεται συναφώς στην τελευταία φράση του άρθρου 93, παράγραφος 3, παράγει τα αποτελέσματά της καθόλη τη διάρκεια της προκαταρκτικής φάσεως που υπολογίζεται από το Δικαστήριο σε δύο μήνες (αποφάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 1973, 120/73, Lorenz, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 815, σκέψη 4, και της 20ής Μαρτίου 1984, 84/82, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 1451, σκέψη 11).

15 Δεδομένου ότι, εν προκειμένω, η προθεσμία αυτή δεν είχε εκπνεύσει, η Ισπανία δεν μπορούσε να προβεί στην καταβολή της επίμαχης ενισχύσεως, χωρίς να παραβεί το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

16 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως που προέβαλε το Βασίλειο της Ισπανίας πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παραβάσεως του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης

17 Το Βασίλειο της Ισπανίας υποστηρίζει στις τρεις υποθέσεις ότι οι εισφορές κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν υπέρ των εν λόγω επιχειρήσεων δεν αποτελούν ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Φρονεί ότι η Επιτροπή εφάρμοσε εσφαλμένως το κριτήριο περί του ιδιώτη επενδυτή, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί από το Δικαστήριο (αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1986, 234/84, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 2263, σκέψεις 14 επ., και 40/85, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 2321, σκέψεις 13 επ.· απόφαση της 21ης Μαρτίου 1991, C-305/89, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-1603, σκέψεις 19 επ.). Συγκεκριμένα, βάλλει κατά του συμπεράσματος της Επιτροπής ότι η ιδιωτικοποίηση των εταιριών δεν αποτελούσε την πλέον συμφέρουσα οικονομικώς λύση.

18 Στην περίπτωση της επιχειρήσεως Hytasa, το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει, ιδίως, ότι το κόστος εκκαθαρίσεως της επιχειρήσεως αυτής είναι σαφώς ανώτερο των υπολογισμών της Επιτροπής. Ενώ η Επιτροπή υπολογίζει το συνολικό κόστος της εκκαθαρίσεως της Hytasa στην καθαρή αξία της εταιρίας αυτής, η εκκαθάριση, εντούτοις, συνεπάγεται για το Δημόσιο αρνητικό υπόλοιπο ποσού 5 312,6 εκατομμυρίων PTA. Το Βασίλειο της Ισπανίας για να καταλήξει στο ποσό αυτό αφαιρεί από την προσαρμοσμένη αξία του ενεργητικού της εταιρίας (8 741,8 εκατομμύρια PTA) την προσαρμοσμένη αξία των υποχρεώσεών της (6 388 εκατομμύρια PTA) και το κόστος απολύσεως του προσωπικού (7 666,4 εκατομμύρια PTA). Συνεπώς, το σχέδιο ιδιωτικοποιήσεως ήταν επωφελές για το Patrimonio del Estado.

19 Στην περίπτωση των επιχειρήσεων Imepiel και Intelhorce, το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει, ιδίως, ότι η εκκαθάρισή τους συνεπάγεται πολύ ανώτερο κόστος λόγω, ιδίως, απολύσεως 1 450 εργαζομένων (Imepiel) και 1 671 εργαζο-

μένων (Intelhorce) — κόστος ανερχόμενο αντιστοίχως σε 7 900 εκατομμύρια και 11 362,8 εκατομμύρια PTA — μισθών και παροχών ανεργίας που επιβαρύνουν το Δημόσιο (3 000 εκατομμύρια PTA όσον αφορά την Intelhorce), απωλείας του ενεργητικού των επιχειρήσεων, ενισχύσεων για την αναζωογόνηση της βιομηχανίας υφασμάτων κ.λπ.

20 Από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η υπό οποιαδήποτε μορφή παρέμβαση δημοσίων αρχών στο κεφάλαιο μιας επιχειρήσεως μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 92 της Συνθήκης (προαναφερθείσα απόφαση Ιταλία κατά Επιτροπής, σκέψη 18).

21 Προκειμένου να καθοριστεί αν τέτοια μέτρα έχουν χαρακτήρα κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να κριθεί αν, υπό παρόμοιες περιστάσεις, ιδιώτης επιχειρηματίας μεγέθους συγκρισίμου προς το μέγεθος των οργανισμών που διαχειρίζονται τον δημόσιο τομέα θα μπορούσε να οδηγηθεί στο να προβεί σε τόσο σημαντικές εισφορές κεφαλαίου (ίδια απόφαση, σκέψη 19).

22 Συναφώς, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των υποχρεώσεων που το Δημόσιο πρέπει να αναλαμβάνει ως κύριος των μετοχών μιας εταιρίας και των υποχρεώσεων που μπορεί να υπέχει ως δημόσια αρχή. Δεδομένου ότι οι τρεις εν λόγω εταιρίες έχουν συσταθεί υπό μορφήν ανωνύμου εταιρίας, το Patrimonio del Estado ως κύριος των μετοχών των εταιριών αυτών δεν ευθυνόταν για τα χρέη τους παρά μόνον μέχρι την αξία του ενεργητικού τους. Τούτο, εν προκειμένω, σημαίνει ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το κόστος απολύσεως των εργαζομένων, καταβολής παροχών ανεργίας και χορηγήσεως ενισχύσεων για την ανασυγκρότηση της βιομηχανίας υφασμάτων δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή του κριτηρίου περί του ιδιώτη επενδυτή.

23 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα που προέβαλε το Βασίλειο της Ισπανίας.

24 Το Βασίλειο της Ισπανίας υπογραμμίζει στη συνέχεια ότι, ενόψει του πολιτικού, κοινωνικού και οικονομικού κόστους που πάντοτε συνεπάγεται το κλείσιμο επιχειρήσεων που απασχολούν άνω των 1000 μισθωτών σε ζώνες που βρίσκονται σε κοινωνική κρίση, το καλό όνομα του Patrimonio de Estado, ως άυλο περιουσιακό στοιχείο, θα μπορούσε να θιγεί σοβαρά από μία τέτοια ενέργεια.

25 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 21ης Μαρτίου 1991, C-303/88, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-1433, σκέψη 21), η μητρική εταιρία μπορεί, επί περιορισμένο χρονικό διάστημα, να αναλαμβάνει τις ζημίες μιας από τις θυγατρικές της προκειμένου να μπορέσει η τελευταία να παύσει τις δραστηριότητές της υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες. Τέτοιες αποφάσεις μπορούν να υπαγορεύονται όχι μόνον από την πιθανότητα αποκομίσεως εμμέσου υλικού κέρδους, αλλά και από άλλες φροντίδες όπως είναι η ανάγκη διατηρήσεως του καλού ονόματος του ομίλου ή η ανάγκη αναπροσανατολισμού των δραστηριοτήτων του.

26 Ωστόσο, η Επιτροπή βασίμως ισχυρίζεται ότι ο ιδιώτης επενδυτής, που εφαρμόζει σφαιρικώς ή σε συγκεκριμένο τομέα μία διαρθρωτική πολιτική στηριζόμενη σε προοπτικές μακροπρόθεσμης αποδοτικότητας, δεν μπορεί λογικά να αποφασίσει, μετά από σειρά ετών με συνεχείς ζημίες, να προβεί σε εισφορά κεφαλαίου, η οποία όχι μόνον αποδεικνύεται, από οικονομικής απόψεως, περισσότερο ζημιογόνος από την εκποίηση του ενεργητικού, αλλά και επιπλέον συνδέεται με την πώληση της επιχειρήσεως, πράγμα που του αφαιρεί οποιαδήποτε προοπτική, ακόμα και μελλοντικώς, πραγματοποιήσεως κέρδους.

27 Στις υποθέσεις C-278/92 και C-280/92 που αφορούν αντιστοίχως τη Hytasa και την Intelhorce, το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει, επιπλέον, ότι δεν πρέπει να υπάρχει αμφιβολία όσον αφορά τον άνευ όρων και ανοικτό χαρακτήρα των πωλήσεων, δεδομένου ότι η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι επιχειρήσεις πωλήθηκαν στους υποβαλόντες τις καλύτερες προσφορές. Έτσι, στην περίπτωση της Hytasa, η γνωστοποίηση της πωλήσεως πραγματοποιήθηκε μέσω φυλλαδίου με το οποίο 160 ισπανικές και αλλοδαπές επιχειρήσεις προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορές. Η πρόσκληση προς υποβολή προσφορών δεν

συνοδευόταν από κανένα προκαταρκτικό όρο. Οι όροι που τελικώς τέθηκαν αποτέλεσαν τον καρπό απευθείας διαπραγματεύσεων με τους υποβαλόντες προσφορές. Οι όροι αυτοί ήσαν εύλογοι και ανάλογοι προς θεμιτούς σκοπούς όπως η πρόληψη της κερδοσκοπίας ή η εκτέλεση του σχεδίου αναδιαρθρώσεως.

28 Στο μέρος IV, έκτη αιτιολογική σκέψη, της αποφάσεως 92/317 και στο μέρος V, έκτη αιτιολογική σκέψη, της αποφάσεως 92/321, η Επιτροπή διευκρινίζει, όσον αφορά τον τρόπο πωλήσεως καθεμιάς από τις εταιρίες Hytasa και Intelhorce, ότι:

— η εταιρία όντως παραχωρήθηκε στον υποβαλόντα την καλύτερη προσφορά·

— ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν είναι από μόνο του αρκετό για να εξασφαλιστεί ότι ουδέν στοιχείο κρατικής ενισχύσεως ενυπάρχει στην πώληση·

— πριν εξαχθεί τέτοιο συμπέρασμα, πρέπει προηγουμένως να αποδειχθεί ότι η πώληση αυτή κατέστη το αντικείμενο ανοικτής και άνευ όρων προσφοράς· με άλλα λόγια, πρέπει να αποδειχθεί ότι η πώληση αποτέλεσε την κατάληξη διαδικασίας προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών, στα πλαίσια της οποίας όλοι οι δυνητικοί αγοραστές προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορές και το Δημόσιο ουδένα όρο επέβαλε για τη σύναψη της πωλήσεως·

— εν προκειμένω, τα στοιχεία που παρασχέθηκαν από τις ισπανικές αρχές δείχνουν ότι το Δημόσιο πράγματι επέβαλε ορισμένους όρους στους αγοραστές, θέτοντας χρονικούς περιορισμούς στην ελευθερία τους να διαθέσουν τις αποκτηθείσες μετοχές και στο δικαίωμά τους να ζητήσουν την άδεια να προβούν σε προσωρινές απολύσεις.

29 Δεδομένου ότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν αμφισβήτησε αυτόν τον τελευταίο ισχυρισμό, η επιχειρηματολογία του επί του σημείου αυτού πρέπει να απορριφθεί.

30 Στην υπόθεση C-278/92, το Βασίλειο της Ισπανίας παρατηρεί ακόμα ότι το πωλητήριο συμβόλαιο της επιχειρήσεως Hytasa επιβάλλει στον αγοραστή την

υποχρέωση να παραιτηθεί πανηγυρικώς από μία απαίτηση της επιχειρήσεως κατά του Patrimonio del Estado, ύψους 822 750 396 PTA, την οποία το Tribunal Supremo είχε αναγνωρίσει με απόφαση της 22ας Μαρτίου 1990 αποκτήσασα ισχύ δεδικασμένου. Το ποσό αυτό έπρεπε, εν πάση περιπτώσει, να αφαιρεθεί από την εισφορά ύψους 4 200 εκατ. PTA, δεδομένου ότι η παραίτηση από την απαίτηση αυτή συντελέστηκε αποκλειστικώς λόγω της πωλήσεως και επέτρεψε να μη πραγματοποιηθεί μια δημόσια δαπάνη που, σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, θα ήταν αναπόφευκτη. Το ποσό της παρεμβάσεως που θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη ανέρχεται, κατά συνέπεια, σε 3 377,3 εκατ. PTA.

31 Η άποψη αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Όπως ορθώς υπογραμμίζει η Επιτροπή, από τη διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε στο πωλητήριο συμβόλαιο («παραίτηση από ενδεχόμενα δικαιώματα») δύσκολα μπορούσε να συναγάγει ότι η Hytasa είχε απαίτηση κατά του Δημοσίου ύψους 822 750 396 PTA. Δεδομένου ότι το στοιχείο αυτό δεν προβλήθηκε κατά τη διάρκεια της προβλεπομένης από το άρθρο 93 της Συνθήκης πριν από την άσκηση της προσφυγής διαδικασίας, αλλά προβλήθηκε για πρώτη φορά με το δικόγραφο της προσφυγής, το Βασίλειο της Ισπανίας δεν μπορεί να το επικαλεστεί.

32 Το Βασίλειο της Ισπανίας τονίζει, τέλος, ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι οι εισφορές κεφαλαίου στις οποίες οι ισπανικές διοικητικές αρχές προέβησαν υπέρ των τριών εν λόγω επιχειρήσεων επηρέασαν τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές. Συγκεκριμένα, δεν επέρχεται αυτομάτως επηρεασμός των ενδοκοινοτικών συναλλαγών, δεδομένου ότι η ύπαρξη μεταβολής, πραγματικής ή δυνητικής, ή στρεβλώσεως του ανταγωνισμού πρέπει να αποδεικνύεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

33 Προκειμένου περί της επιχειρήσεως Hytasa, το Βασίλειο της Ισπανίας προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι θα επηρεαζόταν η κοινοτική αγορά τελικών προϊόντων παραγώγων ερίου και βάμβακος. Στην προσβαλλόμενη απόφαση εκτίθενται όλα τα δεδομένα, οι μελέτες και οι αναλύσεις της αγοράς νημάτων και υφασμάτων, από την οποία, όμως, η Hytasa επρόκειτο μετά την πώληση να εξαφανιστεί ως προμηθεύτρια για να μετατραπεί σε πελάτιδα. Απεναντίας, όσον αφορά τα τελικά προϊόντα στα οποία πρόκειται να επικεντρωθούν στο μέλλον η παραγωγή και οι πωλήσεις της Hytasa, η Επιτροπή περιορίστηκε να παραπονεθεί για την έλλειψη στατιστικών.

34 Στην περίπτωση της επιχειρήσεως Imepiel, το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει ότι το μερίδιο της αγοράς που διαθέτει η εκ νέου ιδιωτική επιχείρηση είναι ασήμαντο: 1,5 % της εγχώριας αγοράς και 0,8 % της κοινοτικής αγοράς από την απόψη της παραγωγικής της ικανότητας και 0,2 % της κοινοτικής αγοράς από απόψεως παραγωγής· οι εξαγωγές κατά το έτος 1988 ανήλθαν στο αμελητέο ποσό των 940 εκατ. PTA. Προβάλλει στη συνέχεια ότι οι επίδικες εισφορές στις οποίες προέβη το Patrimonio del Estado ουδεμία δυσμενή διάκριση προκάλεσαν ως προς το μερίδιο αγοράς που διαθέτουν οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, οι εισφορές σκοπούσαν να εξαλείψουν τις χρηματικές επιβαρύνσεις που απέρρεαν κυρίως από παλαιότερα χρέη και να επιτρέψουν, συνεπώς, την επιβίωση της επιχειρήσεως. Οι επιπτώσεις στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές ήταν, επομένως, μηδενικές ή ελάχιστες.

35 Τέλος, προκειμένου περί της επιχειρήσεως Intelhorce, το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει ότι η Επιτροπή περιορίζεται σε ανάλυση της γενικής καταστάσεως του τομέα της κλωστοϋφαντουργίας εντός της Κοινότητας, χωρίς να αναφέρει οποιοδήποτε στοιχείο που να αντικατοπτρίζει την κατάσταση της ισπανικής αγοράς εντός της κοινοτικής αγοράς ή την κατάσταση της Intelhorce ή ακόμα το μερίδιο της τελευταίας στο σύνολο της κοινής αγοράς.

36 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι στις προσβαλλόμενες αποφάσεις εξετάζονται, καθόσον χρειάζεται, οι τομείς της κλωστοϋφαντουργίας και της υποδηματοποιίας.

37 Στις αποφάσεις που αφορούν τις επιχειρήσεις Hytasa και Intelhorce, η Επιτροπή τονίζει ότι το 1988 η συνολική παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων εντός της Κοινότητας ανήλθε σε 86 691 εκατ. ECU, από τα οποία περισσότερο από το 20 % αντιστοιχούσε στον τομέα των βαμβακερών προϊόντων και περισσότερο από το 15 % στον τομέα των μάλλινων προϊόντων. Το ενδοκοινοτικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών βαμβακερών προϊόντων είναι πολύ σημαντικό, δεδομένου ότι τα ποσοστά των ενδοκοινοτικών εξαγωγών ανέρχονται στο 22 %, 34 % και 64 % της κοινοτικής παραγωγής νημάτων, υφασμάτων και τελικών προϊόντων αντιστοίχως.

38 Σύμφωνα με την απόφαση που αφορά τη Hytasa, η επιχείρηση αυτή μετέχει στο κοινοτικό εμπόριο τόσο άμεσα, μέσω πωλήσεων προς τρίτες χώρες μάλλινων

προϊόντων υφάνσεως, όσο και έμμεσα, λόγω του σημαντικού μεριδίου που διαθέτει στην ισπανική αγορά μάλλινων και βαμβακερών προϊόντων. Τούτο, σύμφωνα με τα στοιχεία που το ίδιο το Βασίλειο της Ισπανίας προσκόμισε, ισχύει και για τις πωλήσεις των τελικών προϊόντων από μαλλί και βαμβάκι που η Hytasa σκοπεύει να κατασκευάζει μετά την ιδιωτικοποίησή της. Όσον αφορά την Intelhorce, η εταιρία αυτή μετέχει στις συναλλαγές κλωστοϋφαντουργικών βαμβακερών προϊόντων και κατέχει σημαντική θέση στην ισπανική αγορά.

39 Στην απόφαση που αφορά την επιχείρηση Imepiel, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η κοινοτική παραγωγή υποδημάτων ανέρχεται σε 1 050 εκατομμύρια ζεύγη και ότι εμφανίζει πτωτική τάση που αντικατοπτρίζεται σε μείωση κατά 15 % περίπου από το 1986. Ο συνολικός όγκος της αγοράς ανέρχεται περίπου σε 1 290 εκατ. ζεύγη, το δε ενδοκοινοτικό εμπόριο αντιστοιχεί περίπου σε 440 εκατομμύρια ζεύγη (42 % της παραγωγής, 34 % της αγοράς). Το 1986 η Ισπανία κατείχε, εξ απόψεως παραγωγής, περί το 14 % της κοινοτικής αγοράς και εξήγε το 61 % της παραγωγής της. Κατά την Επιτροπή, ακόμα και αν η Imepiel δεν διαθέτει σημαντικό μερίδιο στις ισπανικές εξαγωγές, η τεχνητή παρουσία της στην ισπανική αγορά καθιστά δυσχερέστερη τη διείσδυση στην αγορά αυτή των άλλων παραγωγών της Κοινότητας.

40 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι όταν κρατική ενίσχυση καθιστά ισχυρότερη τη θέση μιας επιχειρήσεως σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις που την ανταγωνίζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, πρέπει να θεωρείται ότι οι επιχειρήσεις αυτές επηρεάζονται από την ενίσχυση (απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, 730/79, Philip Morris κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/ΙΙΙ, σ. 13, σκέψη 11). Εν προκειμένω, δεν είναι αναγκαίο η επιχείρηση που έλαβε την ενίσχυση να μετέχει η ίδια στις εξαγωγές. Συγκεκριμένα, όταν κράτος μέλος χορηγεί ενίσχυση σε επιχείρηση, η εσωτερική παραγωγή μπορεί να διατηρείται στο ίδιο επίπεδο ή και να αυξάνεται, με συνέπεια να μειώνονται οι δυνατότητες επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη να εξάγουν τα προϊόντα τους προς την αγορά αυτού του κράτους μέλους (απόφαση της 13ης Ιουλίου 1988, 102/87, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 4067, σκέψη 19).

41 Ενόψει των ειδικών δυσκολιών των αγορών κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων από μαλλί και βαμβάκι, καθώς και υποδημάτων, δεν φαίνεται να είναι εσφαλ-

μένος ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι κάθε ενίσχυση που χορηγείται σε συγκεκριμένο ανταγωνιστή εγκυμονεί τον κίνδυνο να νοθευθούν σοβαρά οι συνθήκες ανταγωνισμού.

42 Πρέπει να προστεθεί ότι το σχετικά χαμηλό ύψος μιας ενισχύσεως ή το σχετικά μέτριο μέγεθος της επιχειρήσεως που λαμβάνει την ενίσχυση δεν αποκλείουν a priori τη δυνατότητα επηρεασμού των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών (απόφαση της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 43).

43 Από το σύνολο των σκέψεων που προηγήθηκαν προκύπτει ότι ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης είναι αβάσιμος και, συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί.

Επί του ζητήματος αν συμβιβάζονται οι ενισχύσεις με την κοινή αγορά

α) *Επί του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης.*

44 Στις υποθέσεις C-278/92 και C-280/92, το Βασίλειο της Ισπανίας τονίζει ότι η Επιτροπή, ενώ παραδέχεται ότι οι περιφέρειες της Σεβίλλης και της Malaga, στις οποίες βρίσκονται οι επιχειρήσεις Hytasa και Intelhorce, καλύπτονται από το άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης, εντούτοις κηρύσσει μη εφαρμόσιμη τη διάταξη αυτή, βάσει της οποίας δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών στις οποίες το βιωτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση. Στο πλαίσιο αυτό, το Βασίλειο της Ισπανίας βάλλει ιδίως κατά του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι τα σχέδια αναδιαρθρώσεως δεν ήσαν ικανά να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα των δύο εν λόγω επιχειρήσεων.

45 Προκειμένου περί της επιχειρήσεως Hytasa, το Βασίλειο της Ισπανίας παρατηρεί ότι η κύρια φροντίδα στο επίκεντρο της διαδικασίας ιδιωτικοποιήσεως συνίστατο στο να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα της επιχειρήσεως μέσω ουσιαστικού αναπροσανατολισμού της παραγωγής και των πωλήσεών της χάρη σε πολύτιμη τεχνογνωσία, πρωτότυπα σχέδια, τεχνολογικές καινοτομίες και τήρηση των επιταγών του συρμού. Το σχέδιο ανακάμψεως προέβλεπε σημαντική μείωση του εργατοϋπαλληλικού δυναμικού: ο αριθμός των μισθωτών έπρεπε να μειωθεί από 1 034 σε 720. Η εταιρία έπρεπε να περιορίσει την παραγωγή της σε νήματα και υφάσματα σε ποσοστά που κυμαίνονται μεταξύ 20,8 % και 30,2 %. Έπρεπε να εγκαταλείψει ολοσχερώς την πώληση των προϊόντων αυτών, δεδομένου ότι η παραγωγή θα έπρεπε να αφορά αποκλειστικά την κατασκευή τελικών προϊόντων από την ίδια την επιχείρηση. Οι δραστηριότητες της εταιρίας έπρεπε να επικεντρωθούν του λοιπού στην κατασκευή ενδυμάτων.

46 Όσον αφορά την επιχείρηση Intelhorce, το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει ότι οι αγοραστές έχουν αναλάβει τη δέσμευση να καταβάλουν σημαντική προσπάθεια, από χρηματοδοτικής και οργανωτικής απόψεως, προκειμένου να καταστήσουν βιώσιμη την επιχείρηση, αφού προηγουμένως περιορίσουν το μέγεθός της, και ότι το αποφασιστικής σημασίας στοιχείο για την προσπάθεια αυτή συνίσταται στην τεχνογνωσία τους. Η πώληση δεν είχε σκοπό να διατηρήσει τεχνητώς την εταιρία στη ζωή, αλλά να εξασφαλίσει την οικονομική, τεχνολογική και χρηματοδοτική ανάκαμψή της. Το σχέδιο ανακάμψεως προέβλεπε μείωση του εργατοϋπαλληλικού δυναμικού κατά 40 % και μείωση της παραδοσιακής παραγωγής της Intelhorce. Έτσι, οι προβλέψεις παραγωγής για τα έτη 1991 έως 1993 αντιστοιχούσαν κατά το τέλος της περιόδου σε μείωση κατά 21 % της παραγωγής και κατεργασίας νημάτων και κατά 50 % της παραγωγής υφασμάτων.

47 Στις επίδικες αποφάσεις, η Επιτροπή υποστηρίζει, πρώτον, ότι τα επίμαχα μέτρα ενισχύσεως δεν ελήφθησαν στο πλαίσιο προγραμμάτων περιφερειακών ενισχύσεων, αλλά βάσει ad hoc αποφάσεων της Ισπανικής Κυβερνήσεως και υπό μορφήν αυθαιρέτων αυξήσεων του κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν κατ' απόλυτη εκτίμηση. Συνεπώς, δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι οι ενισχύσεις είναι περιφερειακές.

48 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι σε μία ανακοίνωση της 3ης Φεβρουαρίου 1979 περί των συστημάτων περιφερειακών ενισχύσεων (JO C 31, σ. 9), στην

οποία αναφέρονται οι αποφάσεις 92/317 και 92/321, η Επιτροπή επισήμανε ότι ο ειδικός περιφερειακός σκοπός πληρούται όταν οι περιφερειακές ενισχύσεις που χορηγούνται σε περιφέρειες που τυγχάνουν της συνδρομής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Αναπτύξεως εντάσσονται, καταρχήν, στο πλαίσιο προγραμμάτων περιφερειακής αναπτύξεως υπό την έννοια του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 724/75 του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1975, περί δημιουργίας του ως άνω Ταμείου (ΕΕ ειδ. έκδ. 14/001, σ. 10). Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1787/84 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 1984 (ΕΕ L 169, σ. 1), ο οποίος αντικατέστησε τον προαναφερθέντα κανονισμό, το Ταμείο μετέχει, κυρίως, στη χρηματοδότηση εθνικών προγραμμάτων κοινοτικού ενδιαφέροντος. Τέτοια προγράμματα καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο και αποτελούνται από ένα σύνολο συνεπών ενεργειών σε πολυετή βάση, οι οποίες καλύπτουν εθνικούς στόχους και συμβάλλουν στην πραγματοποίηση κοινοτικών στόχων και πολιτικών (άρθρο 10).

49 Στηριζόμενη σε αυτές τις διατάξεις, οι οποίες ίσχυαν κατά τον χρόνο των υπό κρίση περιστάσεων, η Επιτροπή βασίμως έκρινε ότι οι ενισχύσεις ad hoc, δηλαδή αυτές που δεν εντάσσονται σε εθνικό πρόγραμμα κοινοτικού ενδιαφέροντος, καταρχήν, δεν ανταποκρίνονται στο κριτήριο περί ειδικού περιφερειακού σκοπού. Συγκεκριμένα, οι ενισχύσεις αυτές δεν σκοπούν πρωτίστως να προωθήσουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών περιοχών, αλλά χορηγούνται, όπως εν προκειμένω, υπό μορφήν ενισχύσεων εκμεταλλεύσεως προβληματικών επιχειρήσεων. Υπό τις συνθήκες αυτές, στο οικείο κράτος μέλος εναπόκειται να αποδείξει ότι η εν λόγω ενίσχυση όντως ανταποκρίνεται στο κριτήριο περί ειδικού περιφερειακού σκοπού. Ωστόσο, η Επιτροπή πρέπει, πρώτα, να διευκρινίσει βάσει ποίων κριτηρίων θεωρεί ότι οι ενισχύσεις ad hoc έχουν, κατ' εξαίρεση, περιφερειακό χαρακτήρα. Συνεπώς, το γεγονός ότι οι εν λόγω ενισχύσεις χορηγήθηκαν βάσει ad hoc αποφάσεων δεν μπορεί να αποκλείσει, εν προκειμένω, τον χαρακτηρισμό τους ως περιφερειακών ενισχύσεων υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης.

50 Η Επιτροπή αναφέρει, δεύτερον, ότι οι εν λόγω ενισχύσεις, ακόμη και αν θεωρούνταν περιφερειακές, εντούτοις δεν θα μπορούσαν να τύχουν της προβλεπομένης στο άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', εξαιρέσεως, δεδομένου ότι δεν συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της περιοχής και έχουν αποτελέσματα αντίθετα προς το κοινοτικό συμφέρον και δυσμενή για τις συνθήκες του ανταγωνισμού εντός της Κοινότητας.

51 Κατά πάγια νομολογία, για την εφαρμογή του άρθρου 92, παράγραφος 3, της Συνθήκης, η Επιτροπή έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια, η άσκηση της οποίας συνεπάγεται εκτιμήσεις οικονομικής και κοινωνικής φύσεως που πρέπει να γίνονται μέσα σε κοινοτικό πλαίσιο (προαναφερθείσα απόφαση της 21ης Μαρτίου 1991, C-303/88, Ιταλία κατά Επιτροπής, σκέψη 34). Ωστόσο, η συλλογιστική που ακολουθεί η Επιτροπή πρέπει πάντοτε να παρουσιάζει συνοχή.

52 Κατά την Επιτροπή, το υποβληθέν σχέδιο αναδιαρθρώσεως της Hytasa δεν αποτελούσε βιώσιμη λύση για την επιχείρηση, δεδομένου ότι:

— οι προβλεπόμενες μειώσεις στην παραγωγή και πώληση ημιτελικών προϊόντων (από 13 % έως 25 % για νήματα και υφάσματα) αντισταθμίζονταν από αύξηση της παραγωγής και πωλήσεως τελικών προϊόντων (από 50 % έως 320 %), πράγμα που θα αύξανε την πίεση σε έναν τομέα που αντιμετωπίζει δυσκολίες·

— ουδείς περιορισμός των μέσων παραγωγής προεβλεπόταν, πράγμα που επέτρεπε στη Hytasa να αναπτύξει εκ νέου στο μέλλον τις δραστηριότητές της σε ένα κορεσμένο τομέα·

— τα μέτρα μειώσεως του εργατοϋπαλληλικού δυναμικού ήταν ανεπαρκή.

53 Στο μέρος VI, όγδοη αιτιολογική σκέψη, της επίδικης αποφάσεως η Επιτροπή αναφέρει:

«Ακόμα και αν εθεωρείτο ότι η εν λόγω ενίσχυση έχει περιφερειακό χαρακτήρα, εν τούτοις δεν θα μπορούσε να τύχει εφαρμογής η εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης ΕΟΚ, εφόσον οι ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου αυτού

πρέπει να συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της περιοχής — στην εξεταζόμενη περίπτωση αυτό συνεπάγεται ότι η ενίσχυση πρέπει τουλάχιστον να επιτρέπει την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της εταιρίας, η οποία, όσον αφορά την Hytasa, δεν έχει επιτευχθεί σύμφωνα με τις πληροφορίες που κοινοποιήθηκαν μέχρι τώρα στην Επιτροπή (το θέμα αυτό εξετάστηκε ήδη στο μέρος IV ανωτέρω) — χωρίς να έχουν αρνητικές συνέπειες για τους όρους του ανταγωνισμού στην Κοινότητα».

54 Το μέρος IV της επίδικης αποφάσεως, για το οποίο κάνει λόγο η Επιτροπή, αφορά το ζήτημα μέχρι ποίου σημείου η εν λόγω παρέμβαση ενείχε στοιχεία κρατικής ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Δεν εξετάζει το ζήτημα της αποκαταστάσεως της αποδοτικότητας της Hytasa.

55 Το ζήτημα αυτό δεν θίγεται ούτε στο μέρος III της αποφάσεως. Αφού συνόψισε το περιεχόμενο των δύο σχεδίων αναδιαρθρώσεως, η Επιτροπή στη δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη, διερωτάται ως προς τη βασιμότητα των ισχυρισμών που προέβαλαν οι ισπανικές αρχές ή των προβλέψεων αποτελεσμάτων. Κατ' αυτήν, οι πολλαπλές αντιφάσεις που επισημάνθηκαν μεταξύ των δύο σχεδίων δεν της επιτρέπουν να συμμερισθεί τις αισιόδοξες προβλέψεις που περιέχονται εν είδει συμπεράσματος στο αναθεωρημένο σχέδιο (ίδια αιτιολογική σκέψη). Ωστόσο, η Επιτροπή δεν προβάλλει κανένα συγκεκριμένο επιχείρημα υπό την έννοια ότι το νέο σχέδιο αναδιαρθρώσεως δεν θα επέτρεπε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα της Hytasa.

56 Τέλος, στην ένατη αιτιολογική σκέψη του μέρους VI, η Επιτροπή δηλώνει ότι το ζήτημα αν τα επενδυτικά σχέδια της Hytasa συμβιβάζονται με το συμφέρον της Κοινότητας και το ζήτημα αν συμβάλλουν στην υγιή αναδιάρθρωση της εταιρίας «εξετάζονται λεπτομερώς κατωτέρω». Στην πραγματικότητα, η Επιτροπή ασχολείται στη συνέχεια με τα επιβλαβή αποτελέσματα της ενισχύσεως στις συνθήκες του ανταγωνισμού, χωρίς να αναλύει την επίπτωση του αναθεωρημένου σχεδίου στην αποκατάσταση της αποδοτικότητας της Hytasa. Όμως, η ανάλυση αυτή ήταν εν προκειμένω επιβεβλημένη, ακόμη περισσότερο για τον λόγο ότι το σχέδιο προέβλεπε ουσιώδη αναπροσανατολισμό της παραγωγής προς την κατασκευή ενδυμάτων.

57 Συνεπώς, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η ανάλυση από την Επιτροπή του αν συμβιβάζεται η εν λόγω ενίσχυση με το άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης δεν ανταποκρίνεται στα κριτήρια που η ίδια η Επιτροπή έχει καθορίσει.

58 Η απόφαση που αφορά την επιχείρηση Hytasa πρέπει, κατά συνέπεια, να ακυρωθεί ως προς τα άρθρα της 2, δεύτερο εδάφιο, 3, 4 και 5.

59 Προκειμένου περί της επιχειρήσεως Intelhorce, η Επιτροπή διαπίστωσε στο μέρος IV, δεύτερη αιτιολογική σκέψη, της επίδικης αποφάσεως ότι ο θεμελιώδης σκοπός του πρώτου σχεδίου αναδιαρθρώσεως συνίστατο στο να επιτευχθεί πολύ σημαντική ενίσχυση της διαρθρώσεως του marketing μέσω της δημιουργίας διπλού δικτύου καταστημάτων πωλήσεως τελικών προϊόντων ιδίας παραγωγής με πρωτότυπα σχέδια και νέο διαφημιστικό σήμα, τόσο στον τομέα των λευκών ειδών, όσο και στον τομέα των ειδών ιματισμού. Σύμφωνα με το σχέδιο αυτό, η Intelhorce επρόκειτο, όσον αφορά τα λευκά είδη ιδίας παραγωγής, να ανοίξει στην Ισπανία κατά την περίοδο 1990-1992 δεκαπέντε δικά της καταστήματα και στη συνέχεια, το 1993/94, άλλα είκοσι δύο με συμβάσεις παραχωρήσεως της χρήσεως (franchising). Προκειμένου περί των ειδών ιματισμού, η εταιρία προέβλεπε να ανοίξει το 1991/92 δεκατέσσερα καταστήματα στην Ισπανία και στη συνέχεια, κατά την περίοδο 1993/94, άλλα πενήντα με συμβάσεις παραχωρήσεως της χρήσεως (μέρος IV, τρίτη αιτιολογική σκέψη). Από απόψεως κύκλου εργασιών, η στρατηγική αυτή σήμαινε ότι η Intelhorce, η οποία ακόμα και το 1990 κατέγραψε ζημίες 2491 εκατ. PTA, θα σημείωνε το 1994 κέρδη 1044 εκατ. PTA, ποσό που αποτελεί το πρώτο θετικό υπόλοιπο των πέντε ετών που καλύπτονται από το αρχικό πρόγραμμα αναδιαρθρώσεως (μέρος IV, τέταρτη αιτιολογική σκέψη).

60 Το αρχικό πρόγραμμα αναδιαρθρώσεως έπρεπε να αναθεωρηθεί λόγω πλημμυρών που έπληξαν την επαρχία της Malaga τον Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 1989 και επηρέασαν την από απόψεως παραγωγής διάρθρωση της Intelhorce, αλλά και επειδή η εταιρία δεν διέθετε σε τελευταία ανάλυση τις απαιτούμενες ικανότητες για την εφαρμογή της στρατηγικής της στα είδη ιματισμού (μέρος IV, όγδοη αιτιολογική σκέψη). Το αναθεωρημένο πρόγραμμα προέβλεπε την επ' αόριστον αναβολή της πολιτικής για τα είδη ιματισμού και το αντί-

στοιχο δίκτυο καταστημάτων, τη μείωση των επιπέδων παραγωγής και νέα μείωση του εργατοϋπαλληλικού δυναμικού (ίδια αιτιολογική σκέψη). Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, η Intelhorce θα παρουσίαζε το 1990 συνολικές ζημίες 1 894 εκατ. PTA, στη συνέχεια δε, το 1991, συνολικές ζημίες 1 712 εκατ. PTA (μέρος IV, δέκατη αιτιολογική σκέψη).

61 Η Επιτροπή, έχοντας σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ικανότητα του υποβληθέντος προγράμματος αναδιαρθρώσεως να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα της Intelhorce, δεδομένου ότι τόσο υπό την αρχική όσο και υπό την αναθεωρημένη του μορφή, τα οικονομικά αποτελέσματα της επιχειρήσεως ήταν πάντοτε αρνητικά, ζήτησε στις 18 Μαρτίου 1991 από τις ισπανικές αρχές να της υποβάλουν νέο σχέδιο. Πάντως, παρόλον ότι οι αρχές αυτές σκόπευαν να το προτείνουν, το νέο αυτό σχέδιο δεν είχε υποβληθεί μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, δηλαδή μέχρι τις 25 Μαρτίου 1992 (μέρος VII, δέκατη πέμπτη έως δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη).

62 Βάσει των στοιχείων αυτών, ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι το υποβληθέν πρόγραμμα δεν συνέβαλε σε πραγματική αναδιάρθρωση που θα εξασφάλιζε πλήρως τη βιωσιμότητα της Intelhorce. Συνεπώς, βασίμως έκρινε ότι στην περίπτωση αυτή δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης.

β) *Επί του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης*

63 Το Βασίλειο της Ισπανίας φρονεί ότι οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στις επιχειρήσεις Imepiel και Intelhorce πρέπει να καταταγούν μεταξύ των ενισχύσεων σε επίπεδο τομέα, υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης, βάσει του οποίου μπορούν να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με

την κοινή αγορά οι ενισχύσεις που προορίζονται για την προώθηση της ανάπτυξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Συγκεκριμένα, οι ενισχύσεις αυτές ήταν αναγκαίες, λαμβανομένης υπόψη της καταστάσεως της οικείας βιομηχανίας. Οι ενισχύσεις είχαν ως σκοπό να αποκαταστήσουν μακροπροθέσμως τη βιωσιμότητα της επιχειρήσεως. Συνδέονταν με την αναδιάρθρωση του τομέα, καθόσον εντάσσονταν στα πλαίσια του σχεδίου βιωσιμότητας που είχε καταρτισθεί από το Patrimonio del Estado και τους αγοραστές. Εξάλλου, ήταν σύμφωνες με την αρχή της αναλογικότητας, δεδομένου ότι οι στρεβλώσεις που προκάλεσαν στην αγορά ήσαν ελάχιστες.

64 Στο μέρος VI, δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη, της αποφάσεως που αφορά την Imepiel και στο μέρος VII, ενδέκατη αιτιολογική σκέψη, της αποφάσεως που αφορά την Intelhorce, η Επιτροπή δηλώνει ότι οι ενισχύσεις υπέρ των δύο αυτών επιχειρήσεων εμπίπτουν στην κατηγορία των ενισχύσεων προς προβληματικές επιχειρήσεις, δεδομένου ότι η οικονομική θέση των εταιριών αυτών ήταν προ πολλού επισφαλέστατη. Πάντως, σύμφωνα με τις ίδιες αποφάσεις, οι ενισχύσεις προς προβληματικές επιχειρήσεις είναι αυτές ακριβώς που εγκυμονούν τον μεγαλύτερο κίνδυνο μετατοπίσεως σε άλλα κράτη μέλη των προβλημάτων ανεργίας και απασχολήσεως, δεδομένου ότι χρησιμοποιούνται ως μέσο διατηρήσεως του status quo, καθόσον εμποδίζουν τις δυνάμεις που δρουν στην οικονομία της αγοράς να παράγουν τα φυσιολογικά τους αποτελέσματα, δηλαδή να επιφέρουν την εξαφάνιση των μη ανταγωνιστικών επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προσαρμογής στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού.

65 Σύμφωνα με τις δύο αποφάσεις, αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή έχει καθορίσει πολύ αυστηρά κριτήρια για την αξιολόγηση του αν συμβιβάζονται οι ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα, η Επιτροπή απαιτεί αυτό το είδος παρεμβάσεως του Δημοσίου να προβλέπεται αυστηρώς για ενέργειες που εξασφαλίζουν την εφαρμογή προγράμματος αναδιαρθρώσεως ή μετατροπής στηριζόμενου σε γερές βάσεις και ικανού να αποκαταστήσει μακροπροθέσμως την αποδοτικότητα του λήπτη της ενισχύσεως· το πρόγραμμα αυτό πρέπει, επιπλέον, να προβλέπει αντιστάθμισμα που να δικαιολογεί την ενίσχυση, με τη μορφή συμβολής του λήπτη της στην ανάπτυξη του συνόλου του τομέα σε κοινοτικό επίπεδο, με μείωση της δικής του παρουσίας στην αγορά.

66 Όσον αφορά την επιχείρηση Imepiel, η Επιτροπή διαπίστωσε (μέρος VI, εικοστή αιτιολογική σκέψη) ότι επ' ευκαιρία της ιδιωτικοποιήσεως δεν της υποβλήθηκε σχέδιο αναδιαρθρώσεως που να καταδείκνυε τη μελλοντική βιωσιμότητα της εταιρίας, να συνεπαγόταν μείωση της παραγωγικής της ικανότητας και να έδειχνε μείωση της παρουσίας της στην αγορά. Το υποβληθέν από τους αγοραστές σχέδιο για το μέλλον της εταιρίας προέβλεπε πράγματι αύξηση της παραγωγής, αντί της αναγκαίας για την αναδιάρθρωση μειώσεως προς το συμφέρον του σχετικού τομέα σε κοινοτική κλίμακα (μέρος VI, δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη).

67 Η Επιτροπή δικαίως φρονεί ότι οι ενισχύσεις προς προβληματικές επιχειρήσεις, για να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με το άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης, πρέπει να συνδέονται με σχέδιο αναδιαρθρώσεως που αποσκοπεί στη μείωση ή στον αναπροσανατολισμό των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων αυτών. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με το σχέδιο που υποβλήθηκε επ' ευκαιρία της ιδιωτικοποιήσεως της Imepiel, η εν λόγω ενίσχυση είχε ως μοναδικό αποτέλεσμα την παροχή δυνατότητας στον λήπτη της να συνεχίσει τις δραστηριότητές του σε μεγαλύτερη κλίμακα, η Επιτροπή βασίμως κήρυξε μη εφαρμόσιμη την εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης.

68 Όσον αφορά την επιχείρηση Intelhorce, η Επιτροπή διαπίστωσε (μέρος VII, δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη) ότι κανένα από τα προταθέντα προγράμματα αναδιαρθρώσεως δεν περιείχε σαφή δέσμευση όσον αφορά τον περιορισμό της παραγωγικής ικανότητας· αντίθετα, το αρχικό πρόγραμμα προέβλεπε αναζωογόνηση των δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως με αύξηση κατά 91 % των συνολικών της πωλήσεων (παραδοσιακά προϊόντα συν δίκτυο καταστημάτων)· παρόλον ότι το αναθεωρημένο πρόγραμμα προέβλεπε ελαφρά πτώση κατά 6,5 % των πωλήσεων μεταξύ 1990 και 1992, τίποτα δεν εμπόδιζε την Intelhorce να αυξήσει εκ νέου τις δραστηριότητές της μετά το 1992, προκειμένου να εκμεταλλευθεί την αργούσα παραγωγική της ικανότητα που δεν είχε ακόμη χρησιμοποιήσει.

69 Υπό τις συνθήκες αυτές, ούτε η Intelhorce μπορούσε να τύχει της εξαιρέσεως που προβλέπεται από το άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης.

Επί της παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης

70 Το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει ότι οι επίδικες αποφάσεις συνιστούν παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν δικαιολογεί την αντιφατική μεταχείριση που επεφύλαξε στις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από το Δημόσιο μέχρι το 1988 και 1989, που κρίθηκαν ότι δεν είναι ασυμβίβαστες και στις μεταγενέστερες εισφορές που πραγματοποιήθηκαν λόγω ιδιωτικοποιήσεως, οι οποίες θεωρήθηκαν ότι είναι ασυμβίβαστες. Κατά το Βασίλειο της Ισπανίας, οι ενισχύσεις που καταβλήθηκαν λόγω της ιδιωτικοποιήσεως αποτελούν την άμεση συνέχεια των προηγουμένων ενισχύσεων και επιδιώκουν τους αυτούς σκοπούς.

71 Εν προκειμένω, αρκεί η διαπίστωση ότι η εκτίμηση του αν συμβιβάζονται οι ενισχύσεις με την κοινή αγορά στηρίζεται σε ανάλυση των επιμάχων εισφορών, μια προς μια, και όχι σε σύγκριση με προηγούμενες παρεμβάσεις, η νομιμότητα των οποίων δεν αμφισβητείται.

72 Ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 190 πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί.

Επί της ελλείψεως νομιμότητας της υποχρεώσεως αποδόσεως

73 Το Βασίλειο της Ισπανίας παρατηρεί στις υποθέσεις C-279/92 και C-280/92 ότι η περιεχόμενη στο άρθρο 3 καθεμιάς από τις αποφάσεις 92/318 και 92/321 υποχρέωση επιστροφής των ενισχύσεων συνιστά παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας, της ασφαλείας δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθώς και της υποχρεώσεως επαρκούς αιτιολογήσεως. Ειδικότερα τονίζει ότι δεν αρκεί να κριθεί ότι μία ενίσχυση απαγορεύεται από το άρθρο 92 για να γεννηθεί συγχρόνως υποχρέωση επιστροφής. Κατά το Βασίλειο της Ισπανίας,

πρόκειται περί ευχερείας που έχει αναγνωριστεί στην Επιτροπή, η οποία, όταν κάνει χρήση της ευχερείας αυτής, πρέπει να αιτιολογεί την απόφασή της. Πάντως, καίτοι η υποχρέωση επιστροφής, δεν είναι καταρχήν, δυσανάλογη προς τους επιδιωκομένους σκοπούς, αυτό δεν συνεπάγεται ότι ουδέποτε είναι δυσανάλογη. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να γίνεται ανάλυση κατά περίπτωση για να εξακριβώνεται αν πράγματι υφίσταται η επιζητούμενη ισορροπία μεταξύ επιτυγχανομένου πλεονεκτήματος και προκαλουμένης ζημίας ή αν, απεναντίας, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, η επιβληθείσα από την Επιτροπή υποχρέωση στερείται του στοιχείου της αναλογικότητας.

74 Εν προκειμένω, το Βασίλειο της Ισπανίας φρονεί ότι υποχρέωση επιστροφής των εισφορών κεφαλαίου στις οποίες προέβη το Patrimonio del Estado είναι εντελώς δυσανάλογη με την ελαχίστη ζημία που οι ενισχύσεις, ενδεχομένως, μπόρεσαν να προκαλέσουν στον ελεύθερο ανταγωνισμό εντός των ενδοκοινοτικών συναλλαγών, αν ληφθούν υπόψη οι από την υποχρέωση αυτή απορρέουσες σοβαρές συνέπειες για τους πιστωτές, η ζημία για τους εργαζομένους, η κατάσταση λανθάνουσας κοινωνικής συγκρούσεως, καθώς και η ανεργία και το ασυνήθως χαμηλό επίπεδο αναπτύξεως στις εν λόγω περιοχές.

75 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η με σκοπό επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση αναζήτηση παρανόμως χορηγηθείσας κρατικής ενισχύσεως δεν μπορεί, καταρχήν, να θεωρηθεί μέτρο δυσανάλογο προς τους στόχους των διατάξεων της Συνθήκης περί κρατικών ενισχύσεων (προαναφερθείσα απόφαση της 21ης Μαρτίου 1990, Βέλγιο κατά Επιτροπής, σκέψη 66).

76 Εξάλλου, κράτος μέλος, οι αρχές του οποίου χορήγησαν ενίσχυση κατά παράβαση των διαδικαστικών κανόνων του άρθρου 93, δεν μπορεί να επικαλεστεί τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των ληπτών της ενισχύσεως προκειμένου να αποφύγει την υποχρέωση να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση της αποφάσεως της Επιτροπής που το διατάσσει να αναζητήσει την ενίσχυση (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 1990, C-5/89, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1990, σ. I-3437, σκέψη 17). Δεν μπορεί να επικαλεστεί για τον σκοπό αυτό ούτε την αρχή της ασφαλείας δικαίου.

77 Εν προκειμένω, το Βασίλειο της Ισπανίας δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα που θα καθιστούσε δυνατή παρέκκλιση από τους κανόνες αυτούς.

78 Όσο για την υποχρέωση αιτιολογήσεως, πρέπει να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο με την απόφασή του της 24ης Φεβρουαρίου 1987, 310/85, Deufil κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 901, σκέψη 24), στην οποία αναφέρονται οι επίδικες αποφάσεις, έκρινε ότι όταν σε αντίθεση με τις διατάξεις του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, η μελετωμένη επιδότηση έχει ήδη καταβληθεί, η σχετική απόφαση της Επιτροπής μπορεί να λάβει τη μορφή εντολής προς τις εθνικές αρχές να διατάξουν την επιστροφή της. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη να εκθέτει συγκεκριμένους λόγους για να δικαιολογεί την άσκηση εξουσίας που το Δικαστήριο της έχει κατ' αυτόν τον τρόπο αναγνωρίσει.

79 Στην υπόθεση C-279/92, το Βασίλειο της Ισπανίας προέβαλε επιπλέον ότι η Imepiel, στο πλαίσιο υπό εξέλιξη διαδικασιών παύσεως πληρωμών που την αφορούν, αδυνατεί να εκτελέσει το μέτρο που επέβαλε η Επιτροπή.

80 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ενδεχόμενες διαδικαστικής ή άλλης φύσεως δυσχέρειες όσον αφορά την εκτέλεση της προσβαλλομένης πράξεως δεν μπορούν να έχουν επίδραση στη νομιμότητά της (προαναφερθείσα απόφαση της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής, σκέψη 63). Συνεπώς, το γεγονός ότι η επιχείρηση Imepiel έχει υπαχθεί μετά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως σε πτωχευτική διαδικασία δεν ασκεί επιρροή στην παρούσα διαφορά.

81 Τέλος, στην υπόθεση C-280/92, το Βασίλειο της Ισπανίας προσάπτει στην Επιτροπή εσφαλμένο υπολογισμό του αποδοτέου ποσού. Εν προκειμένω, υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση η ενίσχυση που περιέχεται στην αύξηση κεφαλαίου ανέρχεται σε 4 405 εκατ. PTA, ήτοι στη διαφορά μεταξύ του ποσού των 5 869 εκατ. PTA και του ποσού των 1 464 εκατ. PTA το οποίο αντιστοιχεί στην τρέχουσα αξία, κατά το χρονικό σημείο της πωλήσεως,

του ονομαστικού ποσού 2 000 εκατ. PTA που έπρεπε να καταβληθεί από τους αγοραστές της Intelhorce σε τρεις δόσεις (ο υπολογισμός της τρέχουσας αξίας έγινε βάσει του επιτοκίου που το Ισπανικό Δημόσιο καθόρισε για τις ομολογίες ICO που εκδόθηκαν τον Ιούνιο του 1989). Όμως, κατά την Ισπανική Κυβέρνηση, ο αριθμητικός αυτός τρόπος υπολογισμού του αποδοτέου ποσού δεν είναι ορθός. Αν το τίμημα δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη στο σύνολό του, δεδομένου ότι η καταβολή του είχε κλιμακωθεί σε τρεις δόσεις, τότε και η εισφορά κεφαλαίου δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη στο σύνολό της, δεδομένου ότι ούτε αυτή καταβλήθηκε εφάπαξ.

82 Κατά το μέρος IV, πέμπτη αιτιολογική σκέψη, της επίδικης αποφάσεως:

«(...) η εισφορά κεφαλαίου ύψους 5 869 εκατ. PTA από το Δημόσιο πριν από την πώληση, έχει εξέχουσα σημασία στο πρόγραμμα αναδιαρθρώσεως. Αυτή η εισφορά κεφαλαίου κατατέθηκε από το Δημόσιο σε δεσμευμένο τραπεζικό λογαριασμό και οι διαχειριστές της Intelhorce μπορούσαν να κάνουν μόνο σταδιακή χρήση των κεφαλαίων αυτών, αν απεδείκνυαν στο Δημόσιο ότι είχαν όντως παραγματοποιήσει επενδύσεις σε άυλα ή υλικά πάγια στοιχεία ισόποσες με το ποσό που είχαν προηγουμένως αναλάβει. Επί πλέον, η δυνατότητα διαθέσεως των κεφαλαίων του δεσμευμένου λογαριασμού υπέκειτο και σε χρονικούς περιορισμούς σύμφωνα με το εξής χρονοδιάγραμμα:

— ένα πρώτο τμήμα ύψους 1 869 εκατ. PTA διατίθεται μόνο μετά την πώληση, χωρίς να απαιτείται αιτιολογία, και μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για δαπάνες εκτός από επενδύσεις,

— δύο διαδοχικά τμήματα ύψους 1 500 εκατ. PTA έκαστο θα διατεθούν μόνο μετά την 1η Ιουλίου 1991 και 1992, αντιστοίχως,

— το τελευταίο τμήμα ύψους 1 000 εκατ. PTA θα διαθετεί μετά την 1η Ιουλίου 1993.»

83 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το εν λόγω ποσό καταβλήθηκε με τον προαναφερόμενο τρόπο από το Δημόσιο κατά τη μεταβίβαση της κυριότητας των μετοχών και, κατά συνέπεια, αποτελούσε μέρος της εταιρικής περιουσίας κατά το χρονικό σημείο της πωλήσεως, παρόλον ότι η δυνατότητα διαθέσεώς του είχε συνδεθεί με ορισμένες προϋποθέσεις. Υπογραμμίζει ότι ποσά που κατατίθενται σε τραπεζικό λογαριασμό παράγουν, εν γένει, τόκους υπέρ του δικαιούχου του λογαριασμού, στη συγκεκριμένη περίπτωση υπέρ της Intelhorce. Δεν γνωρίζει ότι τούτο δεν συνέβαινε εν προκειμένω.

84 Δεδομένου ότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν έχει αμφισβητήσει ότι η εισφορά κεφαλαίου απέφερε από το χρονικό σημείο της πωλήσεως τόκους υπέρ της Intelhorce, δεν προκύπτει ότι η μέθοδος που η Επιτροπή χρησιμοποίησε για να υπολογίσει το ποσό της ενισχύσεως είναι εσφαλμένη.

85 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στην υπόθεση C-278/92 πρέπει να ακυρωθούν τα άρθρα 2, δεύτερο εδάφιο, 3, 4 και 5 της αποφάσεως 92/317, στις δε υποθέσεις C-279/92 και C-280/92 να απορριφθούν οι προσφυγές.

Επί των δικαστικών εξόδων

86 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν οι ηττηθέντες διάδικοι είναι περισσότεροι του ενός, το Δικαστήριο αποφασίζει για την κατανομή των εξόδων. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε στην υπόθεση C-278/92 και το Βασίλειο της Ισπανίας στις υποθέσεις C-279/92 και C-280/92, η Επιτροπή πρέπει να φέρει το ένα τρίτο και το Βασίλειο της Ισπανίας τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει τα άρθρα 2, δεύτερο εδάφιο, 3, 4 και 5 της αποφάσεως 92/317/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Μαρτίου 1992, σχετικώς με τις ενισχύσεις που η Ισπανία χορήγησε στη Hilaturas y Tejidos Andaluces SA, που σήμερα φέρει την επωνυμία Mediterráneo Técnica Textil SA, και στον αγοραστή της.**

2) **Απορρίπτει τις προσφυγές στις υποθέσεις C-279/92 και C-280/92.**

3) **Η Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο και το Βασίλειο της Ισπανίας τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων.**

Due Mancini Edward

Joliet Schockweiler Rodríguez Iglesias

Grévisse Zuleeg Murray

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

O. Due